

Мара С. Кнежевић¹
Педагошки факултет
Сомбор

Наслеђе 24 • 2013 • 161-170

ВРЕДНОСНИ СУДОВИ О КЊИЖЕВНОМ ДЕЛУ СРПСКОГ ПЕСНИКА МИТЕ ПОПОВИЋА

Мита Поповић, српски песник друге половине деветнаестог века, цењен, хваљен и поштован за живота, после смрти пао је у заборав. Песнички таленат му је одрицан, посебно оценама Јована Скерлића и Јована Деретића, историчара српске књижевности. Сагледавајући укупно стваралаштво Мите Поповића, песника романтизма, његов утицај у времену у којем је живео и оцене његових савременика: Милана Савића, Лазе Костића, Јована Јовановића Змаја, Павла Марковића Адамова, Стевана В. Поповића, као и савремених истраживача: Душана Иванића, Миодрaга Павловића, могла би се оспорити оштрина суда, како Јована Скерлића, тако и Јована Деретића о вредности Поповићевог дела у историји српске књижевности.

Кључне речи: Мита Поповић, песник, српски, Сомбор, романтизам, критичке оцене.

Мита Поповић је српски књижевник необичне животне биографије и опречних оцена о његовом књижевном раду. Рођен је 1841. године у Баји где је завршио гимназију, а потом, као одличан ученик наставио школовање у Пешти, бораваћи у Текелијануму, задужбини Саве Текелије. Запажен је као средњошколац својом поезијом на мађарском језику, а када је доласком у Текелијанум и сусретом са познатим српским песником Лазом Костићем и осталим текелијанцима добро научио српски језик, постао је један од песничких светионика српског народа у Војводини. „У Текелијин завод примани су одлични ученици, сиромашни, православне вере, Срби. Текелијанум није окупљао само српске ђаке који су учили у Пешти, он је био стециште свих Срба који су живели у Пешти. Многи угледни српски културни, педагошки и политички радници, књижевници, боравили су у Текелијануму и стечена знања ширили по свим крајевима у којима су живели Срби. Било је то време борбе за културни и национални идентитет Срба“. (Кнежевић, М., 2002)

Поповић је у Текелијануму активан члан удружења „Преодница“, где је прочитао своју прву песму на српском језику „Ој поточе, ој поточе...“, коју су текелијанци с радошћу прихватили, а „Даница“ објавила.

1 maraknez@sbb.rs

Ој
Ој пошоче, ој пошоче мали,
Куда хитиши са сребрни вали?
Ој пошоче, ој пошоче мали!

Са сребрних, чистих твојих вали
Њојзи иди, ој пошоче мали -
Са сребрних, чистих твојих вали.²

Уредништво Данице подржало је српског песника:

“Поздрављамо овде нова песника народна, кога овим изводимо пред публику српску. Све до скоро писао је маџарске стихове, од којих су многи штампани у различитим листовима. Радујемо се што се вратио у маџаринско крило, што је ударио у складне жице српских гусала, а види се да му српска вила није ускраћила свога дара! Дао Боже, никада не пожелио шуђа јатиа, већ увидео да је Србину најбоље Србин биши.”³

Од тада Поповић објављује песме у српским листовима: Даница, Јавору, Стражилову, Голубу, Змају, Лейојису, Преодници, Застави. (У „Јавору“ се појављује и под псеудонимом Ненад Змајевић).

Српски оријентисан, прави родољуб, морао је да напусти Бају када су му Мађари пуцали у кућу, пошто није суделовао у њиховом одушевљењу поводом успеха Турака у борби против Руса 1877. године. Његово ново пребивалиште од 1878. године је Сомбор. Поповић је одабрао Сомбор који је у то време био један од значајних српских културно-образовних центара. Многе српске знамените личности 18. и 19. века везане су за овај град: Аврам Мразовић оснивач „Норме“ (1778), течаја за образовање учитеља, претходнице Српске учитељске школе, Иван Југовић један од најобразованијих Срба свога времена, Павле Платон Атанацковић наставник Учитељске школе и владика Будимски, Јован Хаџић први председник Матице српске, Георгије Бранковић управитељ Учитељске школе у Сомбору и српски патријарх, Ника Грујић Огњан књижевник и политичар, Петар Деспотовић књижевник, педагог, политичар, Ђена Павловић, текелијанац, адвокат и књижевник, Лаза Костић, песник, драмски писац, преводилац, критичар, политичар, који од 1895. године постаје становник Сомбора и први председник Српске читаонице у Сомбору.

У другој половини 19. века Сомбор је имао и штампарију, у којој су штампани листови: Голуб, Родољуб, Бачванин, Школски лист и др. Сомборски листови тог времена били су врло популарни, посебно српски лист за младе Голуб, у којем су своје прве стихове објавили: Јован Дучић, Ђак Учитељске школе у Сомбору, Алекса Шантић и Милош Црњански. Дечји лист Голуб излазио је у Сомбору од 1879. до 1913. године и имао велики утицај не само на развијање дечје књижевности, већ и на јачање културног и националног идентитета српске омладине. Поповић је у

2 Поповић Мита, Песме 1884- 1874, Земун, 1884, 190.

3 Исто, 12.

„Голубу“ сарађивао од првог броја на чијој је првој страни штампана његова песма „Голуб“.

У Сомбору Поповић се бавио адвокатуром, књижевним и политичким радом подржавајући идеје Светозара Милетића. Поштован од својих суграђана као песник, и као човек, назван је „браца Мита“. Био је у пријатељским и сарадничким односима са угледним Србима тог времена: Светозаром Милетићем, Јованом Јовановићем Змајем, Лазом Костићем, Михајлом - Полит Десанчићем, Мишом Димитријевићем, Јашом Томићем, Јованом Суботићем, Јованом Грчићем, Илијом Огњановићем, Стеваном В. Поповићем, Ником Грујићем, Петром Деспотовићем, Јованом Благојевићем, Ђеном Павловићем. Најближи пријатељ био му је познати српски композитор др Јован Пачу, који је компоновао бројне Поповићеве песме.

Песник Митѝа Поповић

Мита Поповић је песник са разноликим мотивима певања, у основи романтичарске инспирације, али и са реалистичким елементима у својим стиховима. Певао је о љубави као једином смислу живота. Запажене су његове песничке приповетке које краси идилична слика, поетичност и емоционалност. Балада и елегија могу се сматрати обележјем поетског стваралаштва Мите Поповића. Елегије је посветио родном крају, породичној кући, мајци, браћи, сестри. Писао је баладе, а често их и преводио са оригинала. Може се сматрати да је Поповић највише допринео увођењу ове књижевне врсте у српску књижевност. Циклус песама „Пелен-венац“, мотивом и темом, симболиком, асоцира на Змаја, али и поред тога ове песме имају емотивну лепоту коју не треба занемаривати.

Песнички опус Поповићев је веома богат. Писао је љубавне, родољубиве песме, баладе, елегије, песничке приповетке. Издао је четири збирке песама: „Одабране песме“ (1874), „Пред Васкрс“ (1877), „Светли дани српски (јунаци и јунаштва најновијег рата за ослобођење српско 1875 – 1877)“ (1878), Песме 1874 – 1884. И код њега су, као и код Јакшића, испољени прометејски мотиви патње, отпора, пркоса у лирским песмама, али неупоредиво више у његовим бојним песмама, будницама, које су и самим својим називом позивале у бој („Пашите се“, „Будите се“...).

О Мити Поповићу српском књижевнику изречено је несумњиво највише опречних мишљења, како његових савременика, тако и историчара новије српске књижевности.

Стеван В. Поповић, књижевник, критичар, дугогодишњи управник Текелијанума, писао је о првој Поповићевој збирци „Одабране песме“: „Дошли смо наине до тога уверења, да поетичне приче и елегије песникове заузимају у нашој уметничкој лирици одлично место. Ретки су песници, који су једнако велики у свакој грани своје продукције. Мита Поповић броји се у нас у таленте, који се неким својим специфичним особинама дижу над површином обичнога.“⁴

4 С. В. Поповић, Наша новија лирика, Летопис МС; Нови Сад, 1881, књига 126.

Оцењујући елeгије наставља: „У овој врсти певања припада Мити Поповићу најодличније место међу нашим млађим песницима. У збиркама песама наших песника наћи ће се многа родољубива и еротична елeгија, али нико није дао тако мека и топла израза тужним споменима на своје сретно детињство, на радости домаћег огњишта, спомена на своју мајку, браћу и сеју, као што су то дали тужни звуци са лире Мите Поповића“.⁵

О делу Мите Поповића за његова живота писао је и савременик му Павле Марковић Адамов ценећи га као лиричара, али недовољно талентованог за стварање драмских дела. Његови савременици истицали су посебно лепоту и поетичност његових елeгија, балада и песничких приповедака. О Поповићу као песнику који је значајно утицао на богатство и садржај опуса српске поезије 19. века, посебно на јачање српског културног и националног идентитета указали су Јован Јовановић Змај и Алекса Шантић песмама испеваним поводом његове смрти: „Прва пријатељска суза на глас о смрти Мите Поповића“⁶ и „Мити Поповићу, српском пјеснику“⁷.

Лаза Костић, књижевник, савременик и вршњак Мите Поповића, истакао је лепоту Поповићевих идиличних песама, али му је замерио на писању драма које су одраз несклада између амбиција и талента самог песника: „Освојивши брзо срца српског читалачког свијета својим крaсним сеоским идилама, у којима је пјесник лијепе слике доконог живота нашег народа у Војводини зачинио заношљивим пољупцем своје младе душе, он се, напошљедак, није задовољио бескрвним побједама на пољу сеоске безазлености, побједама које ће навијек остати свијетлим споменицима те врсте у историји српске књиге, но га жеља занесе за мучнијим бојевима око вијенца књижевничке славе на позорници, Мита се лати драме, трагедије.“⁸

Вељко Петровић, приповедач и есејиста, указује на изузетну мелодичност Поповићеве родољубиве, винске и љубавне поезије, али сматра да је књижевна критика била оштрија према његовом делу, јер су у то време стварали већ признати српски песници Змај, Јакшић и Костић: „Поповић је био, по нарави, чистокрвни омладинац и романтичар. Његова песничка жица није обична, нарочито је патио због недовољно бујне маште и несигурног укуса. Али је његова нарочита зла коб, што је баш у исто доба певао када и Змај, Јакшић и Костић, те је, иначе попустљива савремена критика, била строга према њему, пољубавши му веру у себе у његовом најбољем добу“.⁹

5 Исто, 27.

6 Насловна страна листа, Стармали, 10. јун 1888.

7 Насловна страна, Јавор, 26. јун 1888.

8 Исто, 18, 225 - 229.

9 Петровић, Вељко, Српски писци и сликари, Сомбор, 1994, Градска библиотека „Карло Бијелички“, исти текст је и у: Станојевић, Ст, Петровић, (Вељко Петровић о Мити Поповићу) ,Народна енциклопедија српскохрватско-словенска, III књига, Библиографски завод, Загреб, 1928.

Милан Савић, критичар, примећује значајну елегичну нит Поповићевих песама почев од његове прве песме „Ој“: „Нећемо погрешити, ако већ у тој песми видимо душу и откуцај његове појезије, каква нам се у главном приказује све до последње му песме. Нежност и осетљивост која се истиче из прве песме, сетни елегични звук њен остаде веран свима песмама, и слободно се може рећи, да су му оне песме понајлепше, којима је суштина тај елегичан, осетљиви тон.“¹⁰

Савић оцењује да су значајне Поповићеве родољубиве песме: „*Да му је приказивана моћ тако снажна, као родољубље; да осетљивост своју може преобразити у бујни осећај; да елегични звук може преворити у крик, у безобзирно делање па и најудање - његове патристичке песме биле би од неодољива утисака*“.¹¹

Савић закључује да је Поповић прави српски родољуб: „*При свем том остаје Мити Поповић у народу српском прави, одушевљени песник, који у својој врсти песничкој остаје малтеш не усамљен*“.¹²

Популарност Поповићеве поезије времена у којем је живео казују његове песме које су заузимале почасно место на првим странама часописа. У „Јавору“ на првој страни објављенесу Поповићеве песме: „Обилић“ (балада) у броју 2, „Точак бије“ у броју 4, „И опет је“ у броју 7, „Сироче“ у броју 11, „Мојој љуби“ у броју 18, „Цар Душан и краљ Лајуш“ (балада), у броју 19, „Љубавне сенке“ (балада) у броју 21 и др.

На првој страни „Стражилова“ објављене су песме: „Јади моји“ у броју 17, „Дивотно јутро“ у броју 18, „Дијалог“ (по прози Ивана Тургенјева) у броју 21, „Две виле“ (балада) у броју 23 и др. Песму „Свети Сава“ Поповић је читао први пут на Дан Светог Саве 1879. године у Српској учитељској школи у Сомбору, а објавио исте године у „Голубу“.

Насупрот Поповићевим савременицима историчари српске књижевности Јован Скерлић и Јован Деретић изrekli су неповољне оцене о Мити Поповићу, одричући му таленат и проглашавајући га епигоном.

Јован Скерлић сврстава Поповића у песнике другог и трећег реда одричући му таленат као и Дису, Лази Костићу и Сими Пандуровићу. „То су - каже Скерлић у вези чланка „Реалност у поезији“ и „Певање и мишљење“ Светозара Марковића - снажни напади на једну извештачену, болешљиву поезију песника без талента, који су певали о заљубљеним славујима што припевају заруменелим ружама, на промукнута гукања драганама црних очију и рујних усана, на опевања шарених лептира и месеца маја, на целу бесмислену поезију песника другог и трећег реда, поетае минорес, као што су Мита Поповић, Милан Кујунџић, Андра Грујић, Милан Андрић, Милорад Шапчанин, Лаза Костић“.¹³

10 Савић, Милан, Из српске књижевности, Сlike и расправе, Б. Поповић), Нови Сад, 1898, 155.

11 Исто, 35, 151.

12 Исто, 35, 162.

13 Скерлић, Јован, Писци и књиге II, Уништење естетике и демократизација уметности, Просвета, Београд, 1955.

Међутим, оцењујући поезију Вељка Петровића, Скерлић напредак родољубиве Петровићеве поезије упоређује са бојним песмама Мите Поповића, те таквом оценом непосредно признаје поетску вредност Поповићевих бојних песама.

Јован Грчић се супротставља Скерлићу у тврдњи да је Поповићев углед шездесетих година био „врло слаб“, напротив, Грчић наводи: „*Ја ипак из свој дејствијства и из своје младости памћим врло добро, да се о Миши Поповићу говорило нећу рећи: с респектом, али свакако са великом симпатијом. Његове љубвне и родољубиве песме прејлавиле су биле и новосадску „Даницу“ и „Јавор, а певале се по Српству широм.* (Грчић, Ј., 1926)

Јован Деретић у „Историји српске књижевности“ изриче преоштар суд и сврстава Поповића у „епигона“ српске поезије романтизма, мада му признаје обиман опус и упорност у писању.

„*Епигони су довели до крајности основне тежње романтизма. Најозлоглашенији међу њима био је Миша Поповић (1841-1888), „браца Миша“, адвокат из Баје. Његове родољубиве, љубавне и винске песме, јразне, баналне и декламаторске, његове историјске баладе, приповејке и драме, испуњене националним осећањима али без књижевне вредности, наишле су на једнодушну одбојност критике и слаб пријем, код читалаца, што га није спречило да неуморно пише све до смрти*“¹⁴

Напротив, на основу мишљења ондашњих критичара Поповић је био цењен као лиричар, а критикован као драмски писац, тако да се ова Деретићева оцена уз све уважавање цењеног историчара српске књижевности не може прихватити. Такође, оцена да су Поповићева дела наишла на слаб пријем код читалаца не стоји, напротив, песме су наишле на опште одушевљење читалачке публике, будући национални дух српског народа у свим крајевима где су Срби живели, а његове песме певале су се широм српства. Чињеница да су Поповићеве песме објављиване на првим странама листова „Јавор“ и „Стражилово“, да су прве стране резервисане за његове песме, пориче суд и оцену коју Деретић изриче.

Родољубље Поповићеве поезије и њен значај примећује Миодраг Поповић у другој књизи „Романтизма“ помињући Поповића у контексту песника Уједињене омладине српске, која је окупљала све Србе изнад 18 година у циљу обједињавања у борби за национални идентитет и уједињење, а што су песници својом лиром подржавали: „*Уједињена омладина је нарочито дубок корен имала у Аустрији, одакле су родом и њени песници: Каћански, Јакшић, Змај, Костић, Грчић, Миша Поповић, Драга Дејановић, Дамјан Павловић и други.*“¹⁵

Миодраг Павловић у предговору „Антологији српског песништва XIII - XX века“ примећује: „*Занимљив је био случај Мише Поповића, веома плодног а недовољно обдареног песника, који је, ипшто је био нападнут, у својој одорчености и осећању да је одбачен, написао и неколико*

14 Деретић, Јован, *Историја српске књижевности*, 2. изд, Требник, Београд, 1996, 293.

15 Поповић, Миодраг, *Романтизам II*, Нолит, Београд, 1975, 63.

бољих песама“.¹⁶ Павловић, међутим, не наводи које су то песме. Интересантно је да је Павловић у Поповићевој поезији запазио симболику сунца и повезао је са поезијом Васка Попе, Растка Петровића и Лазе Костића, те је његов суд у овом случају опречан.

Часлав Ђорђевић је запазио Поповића као боемског песника и песму „Блеђано ми лице“ уврстио у „Антологију српске боемске поезије“¹⁷.

Најрелевантније оцене Поповићевог дела дао је Душан Иванић у „Забавно-поучној периодици српског реализма“, проучавајући његову лирику објављену у *Јавору* и *Стражилову*. Оцењујући Поповићеву романтичарску поезију он указује и на реалистичке елементе: „Новост у Поповићеву пјесништву је и продор реалистичког поступка било у детаљима сеоског живота, било у одређеним групама речи.“¹⁸

Иванић посебно указује на Поповићеву интимистичку поезију препуну тананих осећања. У Поповићевим песмама највише цени баладу и Поповићев допринос увођењу ове песничке врсте у српску романтичарску књижевност. Иванић скреће пажњу и на родољубиве песме: „Гледано као цјелина, Поповићеве пјесме заправо изграђују јединствену сижејну линију, сагласну спољашњим збивањима и њиховом одјеку у лирском субјекту.“¹⁹ Истиче Поповићев одзив бројним песмама у време кризе српске лирике када су уредници листова позивали на сарадњу, а песници нису смели да ћуте. Тада су се одазивали „најзначајнији српски пјесници, Јован Јовановић Змај (највише преводама), Лаза Костић, Милорад П. Шайчанин и Миша Поповић.“²⁰

Може се уочити да се Мита Поповић својим делом наша она размеђи романтизма и реализма. Љубавне и бојне песме мотивима и мелодијом припадају романтизму, док у песничким приповеткама и идилама налазимо елементе реализма.

Поповићев песнички израз у основи је народни, сличан Бранку Радичевићу. У своје песме уноси и херојске ликове - симболе из народне епике: Милоша Обилића, Марка Краљевића, Душана, Југовиће, Немањиће. За њега је неоспорно да је музикалан песник. Својом лириком показао је изузетан музички таленат. Песме су било толико популарне да су их компоновали сем др Јована Пачуа и други тадашњи композитори: Аксентије Максимовић, Мита Топаловић, Драгутин Блажек, Роберт Толингер, Војтех Хлавач, Вацлав Хорејшек и др. Поповићева песма „Направићу шајку“ једна је од најпопуларнијих и пева се и данас:

„Направићу шајку од сувога кедра,
Кашарку јој од шимишира
И свилена једра.

16 Павловић, Миодраг, *Антологија српског пјесништва*, XIII - XX века, СКЗ, Београд, 1964, 49.

17 Ђорђевић, Часлав, *Антологија српске боемске поезије*, Вести, Титово Ужице, 1989.

18 Иванић, Душан, *Забавно - поучна периодика српског реализма*, МС, Нови Сад, 1988, 136.

19 Исто, 46.

20 Исто, 46, 127.

*Сузама ћу шајци да извезем име
Што их роним нејресџано
Када нико не види ме...*

Поповићеве песме које су издржале суд времена показују са нове дистанце да се песниково име не сме изгубити док год његова песма живи, а песма Мите Поповића живи и данас у народу. Он је био и остао веран свом српском народу и као песник и као човек. Сав свој живот и књижевни рад посветио је будући дух српског народа у борби за културни и национални идентитет. Значај песника за очување идентитета народа казује песмом „Песницима“:

*„Тешко небу без сунца и звезда,
Тешко њицици без својега гнезда,
Тешко лали кад цвѣтови жуће,
И народу кад њесници ћуће!“*

Песник Мита Поповић није ћутао, што потврђује Уредништво часописа *Голуби* и Уредништво *Заставе*, након његове смрти 1888. године у Шварцеровом заводу у Пешти.

„Миџа је целоџ своџ века - оџкад је њесме њисаџи ѡчео, њисао њесме срџске које су ѡџамџане ѡ свима срџским лисџовима, који су за ѡо време излазили. Певао је, ѡо јесџи: њисао је ѡако многе њесме, да се слободно може рећи да је он један од најобилнијих срџских њесника. Песме су му ѡуне жара и родољубља, језик чистџ и сладак.“²¹

„Миџа Поџовић је ѡосле Змаја, најџлоднији њесник срџски. Нема и није било можда ни једноџ забавноџ лисџа у нас, у коме није њисао Миџа Поџовић, и ѡо много њисао. Њеџове ѡрве њесме, биле су много боље од оних доцнијих, боље можда заѡо, ѡџо је он у средини своџ живоџа био и сувише џлодан.“²²

Закључак

Песник, који је за живота био хваљен од публике и својих савременика потпуно је оспорен од новије српске критике која је започела радovima Јована Скерлића. Онако како је Лаза Костић доживео да се његовим песмама умањује вредност за живота, тако је и стваралаштво Мите Поповића после његове смрти проглашено као неталентовано и епигонско, а песник гурнут на маргине историје српске књижевности.

Својим опусом Поповић је допринео богатству тема, мотива и поетских слика у српској романтичарској лирици. Основа његове поезије налази се у народној песми, како епској, тако и лирској. Упечатљивост његових песничких слика, пејзажа, сеоске идиле, природе, неба, земље, утире пут реалистичкој поезији.

²¹ Исто, 22.

²² Мита Поповић, Српски песник, Застава, 11. јун 1888.

Неке Поповићеве родољубиве песме надахнуте искреним одушевљењем и непосредношћу израза могу се мерити с најбољим песмама српског романтичарског песништва.

Поповић је песник времена у којем живи. Његова поезија је у служби историјских догађаја, у служби националних интереса српског народа.

Не сме се занемарити чињеница да је Андра Гавриловић сврстао Поповића у књигу *Знамениџи Срби XIX века*: „Главно обележје рада његова - а у шоме му је и поглавиџа заслуга - јесте у одушевљењу којим је будио народ српски. Поклич за рад и најредак, управљен народу српском, чуо се вазда са лире Поповићеве. И ко год верује да се књигом и песмом може у народу радиџи корисно и успешно, џај никада неће одрицаџи истину, по којој је Миџа Поповић био своме народу учитељ - песник.“²³

Мита Поповић, српски песник, који је за живота доживео славу служећи свом српском народу, чије песме се певају и данас, својим обимним песничким опусом заслужује да буде проучаван у српској књижевности 19. века, да његово дело буде доступно српској читалачкој публици, на што смо желели да укажемо критичким оценама о његовом раду.

ЛИТЕРАТУРА

Библиографија расправа, чланака и књижевних радова, 1961, Књига II, Југословенска књижевност, поезија, Поповић, Мита, Загреб, Лексикографски завод ФНРЈ, 352-356.

Васиљевић 1989: Васиљевић, Стеван, Знаменити Сомборци, Нови Сад: Славија; Бездан: ИГРО Војводина.

Гавриловић 1997: Гавриловић, Андра, Знаменити Срби XIX века, Београд: Култура; Нови Сад: Православна реч.

Грујић 1888: Грујић, Ника, Први знаци Митине умне поремећености, Јавор, 27, 429- 430.

Грчић 1926: Грчић, Јован, Портрети с писама, Загреб: Загребачка добротворна задруга Српкиња.

Деретић 1983: Деретић, Јован, Историја српске књижевности, Београд: Нолит.

Ђорђевић 1989: Ђорђевић, Часлав, Антологија српске бoемске поезије, Ужице: Вести.

Енциклопедија Југославије 1965 (Поповић, Мита), Југословенски лексикографски завод, Загреб, 560.

Иванић 1988: Иванић, Душан, Забавно-поучна периодика српског реализма, Јавор и Стражилово, Нови Сад: МС.

Јовановић 1888: Јовановић, Јован, Прва пријатељска суза на глас о смрти Мите Поповића, Стармали, 16, 1.

Кнежевић 2002: Кнежевић, Мара, Књижевно дело Мите Поповића, Сомбор: Педагошки факултет.

23 Гавриловић, Андра, *Знамениџи Срби XIX века*, друго фототипско издање, Београд, 1997, година II, 71. (3 свеске оригинал које су настале сукцесивним издавањем 36 свезака (1901 – 1904) у Загребу дате су у истој књизи).

Костић 1888: Костић, Лаза, Читуља: Мита Поповић, српски песник, Глас Црногорца, XVII.

Павловић 1964: Павловић, Миодраг, Антологија српског песништва (XIII-XX век) Београд: СКГ.

Перић 1982: Перић, Ђорђе, Јован Пачу у Сомбору, Сомбор: Домети, 31.

Петровић 1928: Петровић, Вељко, Поповић Мита, Станојевић, Ст, Народна енциклопедија српско-хрватско-словенска, III књига, Загреб: Библиографски завод.

Поповић 1881: Поповић, Стеван В., Наша новија лирика, Летопис МС, 1881, 126.

Поповић 1975: Поповић, Миодраг, Романтизам, 2-3, Београд: Нолит.

Савић 1898: Савић, Милан, Из српске књижевности, слике и расправе, Нови Сад: Књижара Браће Поповића, 154-162.

Скерлић 1967: Скерлић, Јован, Историја нове српске књижевности, Београд: Просвета.

Шантић 1888: Шантић, Алекса, Мити Поповићу, српском пјеснику, Јавор, XV, 26, 1.

Mara S. Knežević

VALUE JUDGMENTS ABOUT THE LITERARY WORKS OF SERBIAN POET MITA POPOVIC

Summary

Mita Popovic, Serbian poet of the second half of the nineteenth century, admired, praised and honored during his life, was almost forgotten after his death. His poetic gift was denied, particularly in the critical assessments of the Serbian literary historians Jovan Skerlić and Jovan Deretić. After a close examination of the complete works of the romantic poet Mita Popovic, his influence in his lifetime and the critical reviews made by his contemporaries Milan Savić, Laza Kostić, Jovan Jovanović Zmaj, Pavle Marković Adamov, Stevan V. Popović, as well as those of modern researchers such as Dusan Ivanić and Miodrag Pavlović, the acuity of both Skerlić's and Deretić's assessments about the place of Popovic's poetry in the history of Serbian literature appears dubious.

Keywords: Mita Popovic, poet, Serbian, Sombor, romanticism, critical reviews.

Примљен марта 2013.

Прихваћен маја 2013.